6. खाली ठाउँ भर।

सामान्य रूपमा पत्रकारिता भन्नाले समाचारपत्र .... पत्र–पत्रिकामा लेख्ने–छपाउने कार्य बुझिन्छ । तर व्यापक अर्थमा .... भन्नाले सूचना, सन्देश, खबर अथवा जानकारीका सङ्कलन, लेखन, सम्पादन आदि कार्यपश्चात् .... वा प्रसारण गर्ने व्यवस्था विशेषलाई पनि बुझाउने गर्दछ। नेपाली बृहत् शब्दकोशले पत्रकारिताको अर्थ खुलाउँदे पत्रकारले गर्ने काम, पत्र–पत्रिकासम्बन्धी धन्धा वा क्रियाकलाप .... काम, कर्तव्य, उद्देश्य आदिको विवेचन हुने विद्या भनी .... गरेको छ ।

पत्रकारिता शब्दको ....संस्कृतको 'पत्र' शब्दबाट भएको हो र 'पत्र' शब्द चाहिँ 'पत्' धातुमा 'ष्ट्रन' प्रत्यय लागेर बनेको शब्द हो । 'पत्' — को अर्थ झर्नु हो । रूखको पात भुइँमा झर्नुलाई 'पत्' भनिएको पाइन्छ । प्राचीनकालमा, जब कागजको आविष्कार भइको थिएन, त्यस बेला मानिसले आपनो सन्देश, समाचार आदि प्राय: रूखका ठुल्ठुला पातमा .... पठाउने गर्थे । त्यसैले 'पत्र' शब्द चिट्ठीको पर्यायवाची .... छ । 'पत्र' शब्दको अर्थ ...... पात, पत्ती, पर्ण अथवा त्यो कागज हो, जसमा कसैलाई पठाएको वा लेखिएको सन्देश अथवा समाचार हुन्छ, त्यसलाई .... वा पत्र भनिन्छ ।

***

[This question paper contains 4 printed pages]

Your Roll No. : ....

Sl. No. of Q. Paper : **4128** **I**

Unique Paper Code : 2081002013

Name of the Paper : Journalistic writing in Nepali

Name of the Course : **AEC**

Semester : IV

Time : 2 Hours ***Maximum Marks : 60***

Instructions for Candidates :

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

(a) Write your Roll No. on the top immediately on receipt of this question paper.

इस प्रश्न–पत्र के प्राप्त होने पर तुरंत शीर्ष पर अपना रोल नंबर लिखें।

(b) Attempt **all** questions.

सभी प्रश्नों को हल करें।

1. वर्तमान समयमा समाचार — पत्रका चुनौतिहरू छलफल गर । 10

2. समाचार — पत्रको प्रारम्भिक इतिहास सङ्क्षेपमा लेख । 10

3. तलका अनुच्छेद पढेर उत्तर लेख ।

समाचार-पत्र पृथिवीको अत्यन्त आवश्यक अङ्ग हो । यसलाई छोडेर मानिसको आधुनिक जीवन पूर्ण हुँदैन । पृथिवीका कुनै पनि कुनामा घटेका घटनाहरूबिच महत्त्वपूर्ण भनेर मानिने जानकारी समाचार-पत्रमा प्रकाशित हुन्छ । समाचार-पत्रमा केवल समाचार हुँदैन, यसमा मनोरञ्जन, ज्ञान-गुनका विषय पनि हुन्छन् ।

विभिन्न प्रकारका तथ्यहरू पनि समाचार-पत्रमा पाइन्छ । कुनै ठोस विचारधारा वा आदर्श स्थापित गर्न समाचार-पत्रको अहम् भूमिका हुन्छ । सत्र शताब्दीबाट युरोपका जातिहरूमा पत्राचार, लिखित सामग्रीको आदान-प्रदान हुन थालेको हो अनि पुस्तिका प्रकाशित हुन थाल्यो । Avisa Relation oder Zeitung was one of the first news-periodicals in the world. It was published in Wolfenbuttel, Germany, in 1609. The printer/ publisher was Lucas Schulte.

सो बेलाका समाचार-पत्र वा पुस्तिकाहरूको उद्देश्य हुन्थ्यो व्यापारलाई प्रचार गर्नु, विज्ञापन गर्नु । त्यसपछि क्रमश: राजनीतिक समाचारहरू आउन थाले अर्थात् 6141 मा The Heads of severall proceedings in this present Parliament प्रकाशित भयो । पछि यही समाचारपत्र Diural Occurrence नाममा साप्ताहिक पत्रिका का रूपमा प्रकाशित हुन थाल्यो अनि यसमा इङल्यान्डको संसदको समाचार आने गर्थ्यो ।

उत्तर लेख ।

(क) समाचार-पत्र कसको अत्यन्त आवश्यक अङ्ग हो ?

(ख) केलाई छोडेर मानिसको आधुनिक जीवन पूर्ण हुँदैन ?

(ग) केमा इङल्यान्डको संसदको समाचार आने गर्थ्यो ?

(घ) पहिलो news-periodicals कुन थियो ?

(ङ) एउटा साप्ताहिक पत्रिकाको नाम लेख ।

(च) समाचार-पत्रमा केके हुन्छन् ?

(छ) Lucas Schulte के थियो ?

(ज) सो बेलाका समाचार-पत्र वा पुस्तिकाहरूको के उद्देश्य हुन्थ्यो ?

(झ) सन 6141 मा के प्रकाशित भएको थियो ?

(ञ) Diural Occurrence मा कहाँको समाचार अउँथ्यो ?

4. विषयवस्तुका आधारमा पत्रकारिताका पाँचवटा प्रकारलाई एक-एक वाक्यमा उल्लेख गर । 2×5=10

5. तलको क अंश र ख अंशलाई मिलाएर सही वाक्य बनाऊ । 2×5=10

(क) पत्रकारिताले समाजलाई सदैव - सँगसँगै गतिशीलता गरिरहेको छ ।

(ख) विज्ञान र प्रविधिका विकासले पत्रकारितालाई गर्दछ ।
- सचेत र सुसूचित राख्ने काम

(ग) पत्रकारिता सभ्यसमाजको शिक्षक, - समालोचक र पहरेदार हो

(घ) पत्रकारिताले समाज परिवर्तन र सुधारमा —क्रियाकलाप हो ।

(ङ) पत्रकारिता एउटा सामाजिक — महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ ।